

Trollhättans symbolträd

TRÄDKRAM. Jörgen Olsson och Jeanette Wadman, kommunekologer i Trollhättan, är starkt engagerade i skyddet av gamla träd. De hoppas att omröstningen, som ska ta fram ett symbolträd för Trollhättan, och markägare om hur viktiga äldre träd är.

Nu hänger det på dig!

Trollhätteborna får avgöra vilken ek som ska bli naturminne

De är inte störst, inte heller vackrast, men de är värdefulla. Och en av dem kommer att få ännu större betydelse. Nu har du chans att vara med och bestämma vilken av fem utvalda ekar som ska bli Trollhättans symbolträd.

TROLLHÄTTAN. - Träd väcker känslor.

Det konstaterar Jörgen Olsson, kommunekolog i Trollhättan.

- Trädger en form av förankring till en plats. Vi följer årtiderna genom träden. De är stabila och getrygghet. Många berörs av träd. Det märks inte minst när träd ska fällas.

Gamla träd är också biologiska knutpunkter, fulla av liv. Fåglar, fladdermöss, svampar, insekter och lavar lever i och på dem. Många arter är helt beroende av gamla träd som boplatser och föda.

Men många äldre träd för en tynande tillvaro.

Det vill Jörgen Olsson och en arbetsgrupp inom kommunen ändra på.

Det hela började med att Trollhättans stad internt ville öka sina kunskaper om hur man vårdar gamla grova träd och gick med i projektet Värna skyddsvärda träd tillsammans med 15 kom-

Kort om projektet skyddsvärda träd

Projektet ökar kunskapen om trädens värde och ger kommunala tjänstemän insikt i hur man skyddar träd till exempel när nya bostadsområden byggs.

16 kommuner i Västra Götaland och Halland har deltagit.

I Trollhättan har representanter från miljöförvaltningen, stadsbyggnadsförvaltningen,

muner i Västra Götaland och Halland.

Som avslutning på projektet ska varje kommun utse ett symbolträd som får status som naturminne. Det är ett

parkförvaltningen, tekniska förvaltningen, kommunstyrelsens förvaltning och kontoret för Hållbart samhälle deltagit. Gruppen har särskilt analyserat vad kommunen redan är bra på vid planering och byggande och vad som kan förbättras för att inte förstöra livsförhållandena för skyddsvärda träd.

skydd som är lika starkt som ett naturreservat.

I Trollhättan fick projektgruppen uppdraget att välja ut ett symbolträd, men gruppens medlemmar vill göta

något mer. De vill involvera Trollhätteborna i valet.

- Vi hoppas att omröstningen av symbolträd kan öka förståelsen hos allmänheten och markägare om hur viktiga gamla träd är och hur de ska vårdas för att inte dö i förtid.

Med kommunstyrelsens goda minne vände sig Jörgen Olsson, och hans kommun-

ekologkollega Jeanette Wadman, till TTTELA för att höra om tidningen kan hålla i omröstningen på sin hemsida.

Så blir det och i dag börjar omröstningen på tteba.se.

- De som inte vill rösta med

Träd väcker känslor.

Jörgen Olsson

sms kan skicka ett vykort till miljöförvaltningen eller lämna det på Stadshuset eller Trollhättans Stadsbibliotek, säger Jörgen Olsson.

Att alla träden är ekar är en slump. Det fanns inget krav på att symbolträdet måste vara en ek, berättar Jörgen Olsson, men de utvalda träden uppfyller vissa nödvändiga kriterier.

- Eftersom trädet ska bli naturminne ville vi ha träd

Här är de fem träderna du kan rösta på

Ekarna, som kan bli symbolträd för Trollhättan, kan ha slagit rot redan när de första slussarna byggdes i början på 1800-talet. TTELA har gjort en rundtur till träderna tillsammans med kommun-ekolog Jörgen Olsson.

KARLSBERGSEKEN, 452 centimeter i omkrets.

Karlsbergseken, som växer nära busshållplatsen Karlsberg i Älvdalen, har fått marken närmast röjd. Men träden har stått mer öppet än de övriga och kronan är tät och vid. Hur gammalt trädet är vet man inte, åldern är svår att bestämma. Och det gäller för alla träderna i tävlingen.

– Det går inte att avgöra åldern med mindre än att man borrar i träden och vi vill inte göra sådan åverkan. Men med hjälp av stammens grovlek uppskattar vi dem till minst 150 år, troligen betydligt mer i några fall, säger Jörgen Olsson.

Bild: Stefan Bennhage

HÅJUMSEKEN, 354 centimeter i omkrets.

Håjumseken står i de gamla ekhagarna nära Returen på Håjum. Liksom Karlsbergseken är den livskraftig och har en stor "sparbankskrona".

– Här var betesmarker en gång i tiden som tillhörde Håjums gård. Då höll boskapen undan sly och buskar. Sedan röjde naturskyddsförening hagarna under många år, men numera sköter kommunen marken, berättar Jörgen Olsson.

Bild: Stefan Bennhage

LEXTORPSEKEN, 422 centimeter i omkrets.

Lextorpseken är den enda eken som inte står på kommunens mark. Marken ägs av kyrkan, men det innebär inga problem.

– De tycker det är jättespannande att deras träd är med i omröstningen.

Även Lextorpseken har stått i ett tätt skogsparti, men den röjdes fram av kyrkan för att antal är sedan och har fått förutsättningar att breda ut sig. De nedre grenarna har emellertid dött och spretar barklösa ut från trädet. De kommer inte att tas bort.

– Trädet har säkerhetsbeskurits och arboristen anser att de döda grenarna kan vara kvar. Och man ska inte överdriva rådsian för att gamla träd ska ramla. Men måste inte fälla alla träd som är murkna inom bordets, särskilt inte ekar, de är ofta väldigt stabila.

Bild: Stefan Bennhage

■ Så känner du igen ett gammalt träd

Oftast finns de skyddsvärda träderna i parker, alléer, hagmarker och på gårdar och kyrkogårdar.

Vanligaste trädslagen är ek, alm, lind och ask.

Träderna ska uppfylla minst ett av tre villkor:

- 1 Stammen ska vara grövre än tre meter runt om (minst en meter i diameter).
- 2 Det ska vara äldre än 140–200 år, beroende på trädslag.
- 3 Det är ett grovt träd, ofta med hälgnet i stammen.

PARADISEKEN, 450 centimeter i omkrets. Har ett grovt hål.

Nära Paradisskolan, på västra sidan älven, står trädet som inför omröstningen fått namnet Paradiseken. Den är högvuxen och ganska gles. Nyligen har en arborist kapat grenar för att minska storleken på trädets krona.

– Så här går det när vi inte ser till trädets behov, säger Jörgen Olsson.

När Paradisvägen byggdes skadades ekens rötter och vattennivån sänktes antagligen av sprängningar. Trädet har försvagats och blivit angripet av svavelticka. För att minska stormskador beskärs kronan. När stora ekar blir äldre krymper trädkronan naturligt, förklarar Jörgen Olsson.

– Med hjälp av en arborist försöker vi påskynda denna process.

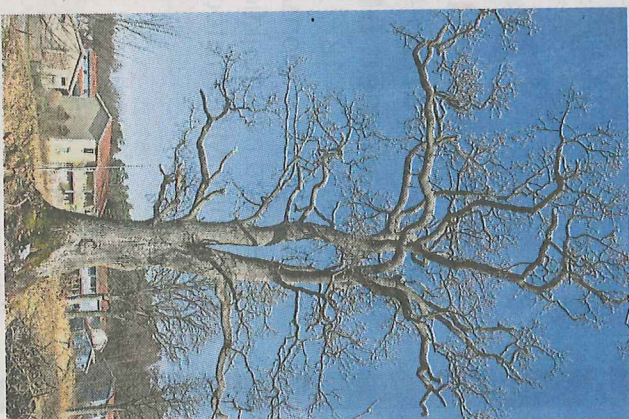

Bild: Stefan Bennhage

SJUNTORPSEKEN, 495 centimeter i omkrets. Har ett grovt hål. Men Paradiseken har inte haft det turfast av de fem. Sjuntorps-eken, som växer i skogspartiet bakom gamla Saabvillan i Sjuntorp, har nyligen röjts fram av kommunens naturvårdslag. Jörgen Olsson är bekymrad över dess tillstånd.

Tidigare var trädet omgiven av en tät granhäck och flera träd hade vuxit upp i kronan. Eken har förlorat många av de nedersta grenarna och det har försökt överleva genom att desperat sträcka sig mot ljuset.

– Sjuntorpsborna kommer väl undra varför vi valt ett så fullt träd, men det finns mycket som talar för trädet, säger Jörgen Olsson och konstaterar att Sjuntorpseken omkrets är stötest av de fem i tävlingen, den är extra biologiskt värdefull med sina mullfyllda hålrum som säkert härbärgerar sällsynta insekter och, inte minst, den symboliserar tydligt vad som händer när gamla ekar inte sköts om. Förhoppningen är att trädet, nu när det står fritt igen, ska hämta sig och breda ut nya grova grenar.

– Men det kommer ta tid. Det är inget jag får uppleva under min livstid. Och hade vi inte gjort något hade trädet riskerat att dö inom 10–20 år.

Bild: Stefan Bennhage

■ Så vårdas ett gammalt träd

Röj bort träd och buskar som står under trädets krona och helst fem meter utanför kronan.

Gräv inte nära rötterna, som ofta sträcker sig en bra bit utanför kronan.

Om trädet är i dålig form kan det

räddas genom beskärning av en arborist. Och **minst lika** viktigt – ta vara på yngre träd så att det finns chans för nya generationer gamla träd.

som växer på mark som inte krokar med andra intressen. Då var det enklast med träd som finns på kommunens mark i första hand.

– De ska också stå lätt tillgängligt, förhållandevis nära gång- och cykelväg och vara lätta att nå för de flesta.

Inför omröstningen får varje träd en egen tillfällig informationsskylt och där kommer det också att finnas information om tävlingen. Röstningen pågår till och med den 13 april.